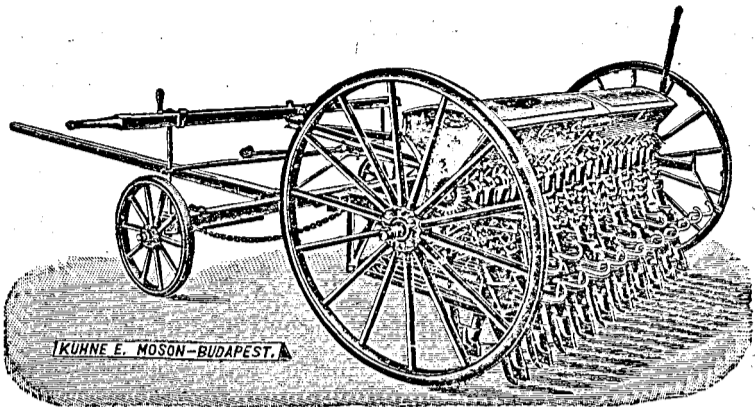

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1906. SZEPTEMBER 9.

36. SZAM

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

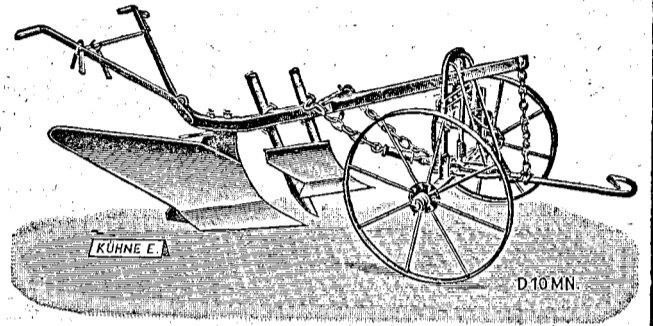
KÜHNE E. MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA
BUDAPEST
FŐRAKTÁR: BUDAPEST

VI., VÁCI-KÖRÚT 57/a.

SZÁLLIT MINDENMŰ MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKET ELSŐRENDŰ KIVITELBEN

1672

KÜHNE E.

D.10 MN.

AZ ŐSZI
IDÉNYRE:

EKÉKET

(UJDONSÁG BIPPART-
FÉLE A^{II}TALAJEKE.)

HIRNEVES SORVETŐGÉPEKET
MŰTRÁGYASZÓRÓKAT, BURGONYAEMEMŐGÉPEKET, GABONATISZTÍTÓ
ÉS SZELELŐ-ROSTÁKAT, BORSAJTÓKAT ÉS SZŐLŐZŰZŐ-GÉPEKET.

GŐZEKÉKET,

= GŐZ-UTIHENGEREKET =

1758

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50

BUDAPEST—KELENFÖLD

a vasútállomással
szemben.

= Haszonbérbe adó =

Szőkefalván (Kisküküllő-m.) a Br. Rothenthal Henrikné
szül. Wesselényi Margit bárónő

333 hold 534 □-öl szántó, 8 hold 845 □-öl kert, 337
hold 288 □-öl rét, 19 hold 609 □-öl szőlő, 135 hold
1098 □-öl legelő és 8 hold 529 □-öl földadó alá nem
eső területből álló

= földbirtoka, =

tiszti lakás és bőséges, solidan épített gazdasági
épületekkel együtt. Értekezhetni

Sperker Ferenc

1778 földbirtokossal,
Lakik Szent-Demeteren, u. posta Nagy-Kend.

Gőzcseplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb

Mezőgazdasági gépek

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GŐZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

magyarországi
vezérképviselősege:
Budapest,
VI., Teréz-körút 31.

1707.

GRAND PRIX a párisi 1900. évi világkiállításon.

1737 II. **Kwizda-féle**

Restitutionsfluid.

Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére. — Egy üveg ára 2 kor. 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és uterősítónál, ina. merevségénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére, 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz 1'40 K — 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle szabadalmazott Lászárvédő gummiból. Pneumatic-lászárvédő gummiból és légpárnával

szürke, fekete, baúna és fehér színben és négy nagyságban készítettnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelem szerinti

1 sz. . . . 20-22 cm. || 3. sz. . . . 24-27 cm.
2 sz. . . . 22-24 cm. || 4. sz. . . . 27-30 cm.

Ára darabonként

1. sz. Kor. 5-50, 2. sz. Kor. 5-90, 3. sz. For. 6-40, 4. sz. Kor. 7-30
fekete, barna és fehér
1. sz. Kor. 5-90, 2. sz. Kor. 6-40, 3. sz. Kor. 6-80, 4. sz. Kor. 7-70

Képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

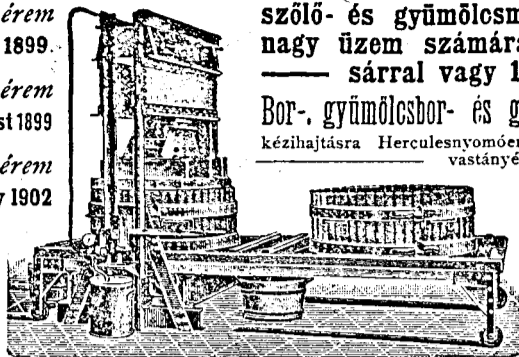
Hydraulikus sajtók

Arany érem Szeged 1899.

Arany érem Budapest 1899

Arany érem Pozsony 1902

Hydraulikus sajtóért

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs és szőlő őrlőket bogyzó gépeket

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak [jótállás] mellett, mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II/1.

— különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. —

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek 1750

BONODOR-folyadék!

A legbüzösebb árnyékszékiszagot húzamosabb időre rögtön eltávolítja. Bruttó 5 kilogrammos bádogszelenczében bérmentve 7 korona 50 fillér. — Eleget 1 évre. 1 kiló próbacsomag 2 korona 50 fillér szállítás nélkül.

BONODOR-POR 5 kilós csomagokban 7 korona bérmentve. — 1 kiló próbacsomag 2 korona szállítás nélkül. 1721. II.

A gazdaságban használjuk: különösen istállóban, ólban, az alomra szórva. A trágya úgy a vetőmagvak conserválására. Bővebb felvilágosítással szolgál Fodor Ferenc, Budapest, Kisfaludy-u. 40.

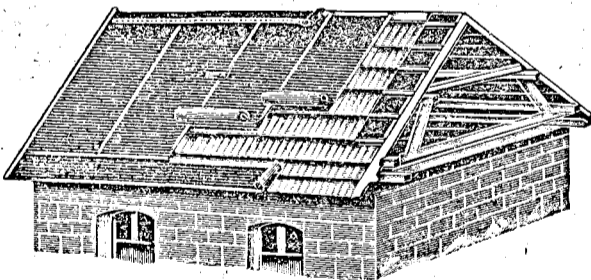
John-féle Kémény-Toldó

minden kéményi megjavít

Telefon 351.

Babós és Társai VASKERESKEDÉSE

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 25. sz.

Babós és Társai.

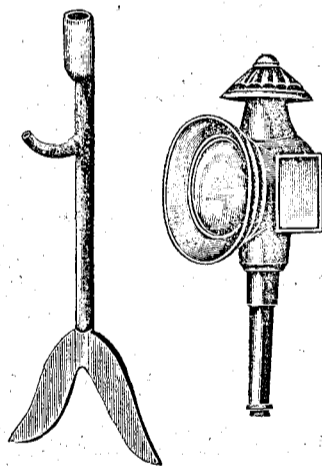
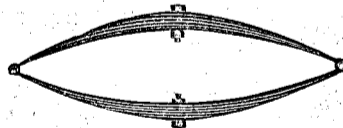
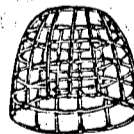
Építkezési anyagok, ú. m. vasgerendák, elszigetelő lemezek, Beocsini Portland és Román Cément, Gipsz, Gránit, Carbolineum Kátrány stb. Gazdasági gépek és eszközök. Törhetetlen francia acél villák jótállás mellett. Fleischmann-féle szabadalmazott gummínélküli tejszállító kannák, vízmentes ponyvák és szegedi gabona-zsákok, Gépszij, Gépolaj, Tovota gépkenőcs, mindennemű Festék- és Olajárak. Koax, Fa- és kőszén stb. »John«-féle kéménytoldók. Tűzmentes pénzszekrények, Kovács és Lakatos szerszámok, vasbutorok és gyermek-kocsik. Takarékos tüzhelyek és Öntöttvas-kályhák. Raffia-háncs, Rézgalic. Kocsikenőcs stb.

Konyhaberendezési cikkekben nagy raktár. Dupuy N.-féle üszögmentesítő magcsáva

Erdélyrészi főraktára.

Végül megjegyezzük, hogy minden készpénz vásárlásnál szelvényt aunk és 50 korona szelvények elmutatójának 1 koronát térítünk meg. Gyors és pontos kiszolgálás. Jutányosarak.

Kiváló tisztelettel:

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszere 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménnytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménnytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

Hirdetések a legjutányosabb árban fölvetetnek a kiadóban.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDÁTISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Teendők. <i>Eber Ernő.</i>	437
A szalmának takarmányozásra való elkészítése Lehmann tanár szerint.	439
Tudnivalók a perenospora elleni vedekezésről. <i>Istvánfi Gyula dr.</i>	440

Tárca:

Le Play. VII. <i>Geőcze Sarolta.</i>	438

Vegyes közlemények:

A kolozsvári kiállítások.	441
Darányi miniszter a kolozsvári gazdasági akadémián. — A Segesvári komlósszövet- kezet. — A gazdatiszti képzés. — A seges- vári komlótermelő szövetkezet. — A növen- dékállatok levágásának tilalmazása.	442

Hirdetések.

Teendők.

A magyar kulturának pompás palotáját adták át most Kolozsvárt magasztos hivatásának. Új és diszes csarnoka nyílik meg ma az erdélyi színművészetnek és mi is örvendező lélekkel méltányolhatjuk, hogy ez a színművészet százados, ódon csarnokából egy nem kevésbé fényes jövőre szánt tágasabb, hatalmasabb csarnokba vonult be. Nem szabad ellentéteket keresnünk azon eszközök között, amelyeket az állam a műveltség, a magyar köznevelődés érdekében hoz; nem szabad lebecsülnünk azt a hivatást, amelyet nemzeti ségek által is lakott földön a magyar és magyarosodó városok betöltének. De nem szabad melegelednünk azzal, hogy szellemi és anyagi erőink mind-mind a városokba halmozottassanak föl. Nem szabad beérnünk azzal, hogy fejlődő városaink, azokban a magyar művelődésnek tündér palotái legyenek. Nem szabad figyelmen kívül hagyunk, hogy magyarosodó városok és azok összes kulturintézményei sem jelentik még a magyarság diadalát és a műveltség általánosságát egy országban, vagy egy országrészben, ha odakiinn, a városok falain túl, a falvakban a nép nagy tömege nem halad a műveltség felé, nem gyarapszik erőben, nem marad a magyarság őrzője.

Ha a vegyes lakosságú vármegyéink etnikai fejlődését nézzük közelebbről, meg kell látnunk azt a különbséget, amely a városok és falvak között van a magyarság szaporodását illetően. A városokban, mint Kolozsvárt, Désen, Nagyenyeden, Gyulafehérvárt, stb. a magyarság nagy arányokban és örvendetesen gyarapodik számban; a vármegyék járásaiban, amelyek faluközségekből állnak, a magyarság számaránya távolról sem javul olyan mértékben, sok helyütt egyáltalában nem javul. Minek kevernék bele statisztikai számokat ennek bizonyítására itt, ebben a társaságban? Hiszen a statisztika csak erőtlően, dadagva tanuszkodhatnék ezen állítás mellett, holott mindazok, akik künn élnek, vagy mozognak a falvakban, napról-napra látják és érzik, hogy ez az állításom igaz. De mégis: éppen a városi és falusi magyarság fejlődési arány-

talanságának figyelembevételével és annak tudatával, hogy a falvak lakossága csaknem kizárólag kisbirtokosságból áll, az a tudatunk is meglehet, hogy nemcsak közgazdasági, hanem nemzeti szempontból is hasznos munkát végzünk, ha az érintett vármegyék magyar kisbirtokosságának helyzetét és a helyzet javítására hatható eszközöket tárgyaljuk.

Milyen ez a helyzet? Azt hiszem, a gazdák nagy része egy vármegyében, járásban, vagy községben szerzett tapasztalatai és észleletei alapján beösméri, hogy ez a helyzet a magyar kisbirtokosságot illetően minden, csak nem melegeledéskeltő. Akik a népet gazdálkodása közben, életének egész folyásában megfigyelhették, tömördek érdekes és tanulságos részletet hozhatnának föl ennek a helyzetnek a megvilágítására, egy-egy követ illeszthetnének a magyar kisbirtokosság helyzetének mozaikképéhez. Talán lenne ebben a mozaikban egy-egy világos kőszel is, amely a sötét alaptónusba egy kis derűt hozna be; de az én meggyőződésem az, hogy ezekben a vármegyékben a gazdálkodás rendszere, a gazdálkodás módjai és ennek következtében a megélhetési viszonyok kedvezőtlenek, hogy az a magyar kisbirtokosság, amelynek itt nemzeterősítő hivatása van, vagy elgyöngül, vagy megszűnik kisbirtokosság lenni, vagy megszűnik magyar lenni. És ezen vagylagosságok előtt mi is azt mondhatjuk, amit Petőfi: »Ez és ez a baj a kettő közt melyik jobb: tud' az ég.«

Ennek előismerésével azonban eljutottunk föladatunk első kardinális részéhez, ahhoz, hogy megállapítsuk a kisbirtokosságunk kedvezőtlen helyzetét idéző okokat. Hogy ezek az okok sokfélék vidékenként és egyénenként, az természetes. De véleményem szerint a főokok ezek:

Hiányzik a kisgazdáknak az a tudás, a mely őket képesekké tenné a régi hagyományokkal és szokásokkal való szakításra és az okszerűbb gazdálkodásra való áttérésre. Ennek bizonyítékát láthatjuk a földművelésnél abban, hogy egyes termelési ágakat forsziroznak folytonosan a talajerőviszpótlás és az értékesítési viszonyok figye-

— Jobb és —
megbízhatóbb
— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat. 1002

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Gabona osztály.	Vetőmag osztály.	Gép osztály.	1006
Érőtakarmány osztály.	Gazdasági anyagosztály.	Biztosítási osztály.	
Tenyészállat osztály.	Borgazdasági osztály.	Díjszabási osztály.	
Szövetk. sertéshizlálás.	Háztartási cikkek.	Baromfitenyész. cikkek.	

Alaptőke: 711,400 kor. Tartalékalap: 230,000 kor. Forgalmi
visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1299.

I. Az „aratási és cséplési“,
II. az „őszi vetőmag és virág“,
III. a „szüreti és borgazdasági“

idény-árjegyzékeink megjelentek és azokat kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

lembevétele nélkül. Ennek bizonyosságát láthatjuk abban, hogy évtizedeken át rossz talajmivelő eszközökkel, rossz vetőmaggal, hiányos trágyázással buzát vagy rozsot és tengerit természetnek tulnyomó nagy mértékben, sok helyütt kizárólag. Hogy az a föld jobb műveléssel jobb termést adhatna, hogy más termelési ág ott jobban kifizetné magát, hogy ott, ahol a talaj és éghajlat megfelelő, a szőlőművelés, ott ahol közeli jó piac, vagy közlekedési eszköz van, a gyümölcs- és zöldségtermelés nagyobb mértékben való üzése lenne szükséges: ezt az a kisgazda legnagyobb részét tudatlansága következtében nem látja be. És kedvező rétmeg legelőviszonyaink mellett az állattenyésztés is mennyivel fejlettebb állapotban lehetne, mennyivel több jövedelmet adhatna a kisgazdáknak! De persze ehhez a rétek gondozása és a legelők javítása lenne szükséges, szükséges lenne az, hogy a birtok egy része esetleg mesterséges takarmánnyal vettessék be, szükséges lenne, hogy elegendő és elég jó minőségű haszonállatot tartsanak, azt megfelelően tartsák, tenyészszék és használják és mindezen szükségeseknek előfeltétele lenne megint az a tudás, ami ma hiányzik, az a tudás, amely az előrehaladás legbiztosabb iránytűje.

Hogy ez a tudatlanság és az abból eredő gazdasági hibák és mulasztások keservesen, igen keservesen boszulják meg magukat, azt mi már legtöbbször — sajnos — csak hatásukból érzékelhetjük. Ez a hatás az életmód megromlása, vagy az eladósodás; a falu otthagynása, vagy a falusi elégedetlenség erjedése; vegyes lakású vidékeken a magyarságtól való elszakadás is. Az észlelt káros jelenségek oka — mondom — az az elmaradt gazdálkodás, a

melynek következtében kihasználatlanok maradnak az anyaföld méhének kincsei, az életető nap drága sugarai, az emberi elme alkotóképesége és a munkáskar ereje.

Az alábbiakban föl akarom sorolni azokat a legfontosabb és legszükségesebb teendőket, amelyeket a kisbirtokosság érdekében, gazdálkodási módjának megjavítására szükségesnek tartok.

Kezdem a gazdasági tudás fejlesztésén úgy a felnőttek, mint a most fölserdülő körében. A felnőttek oktatását illetőleg alig állnak más eszközök rendelkezésünkre, mint a téli gazdasági tanfolyamok, gazdasági előadások, a szolnokdobokamegyei gazdasági egyesület által nagy sikerrel meghonosított határbejárások és a mintagazdaságok. De az itteni elmaradottság figyelembevételével mindennek az eddiginél sokkal nagyobb arányokban, intenzitással és folytonossággal kell történnie. A jövő gazdanemzedék nevelése érdekében minden faktornak sokkal nagyobb gondot kell fordítania a népiskolai gazdasági oktatásra. Nem elég, hogy az eddiginél sokkal nagyobb figyelemmel kell kísérni a gazdasági ismétlő iskolák oktatását és azoknak felügyeletét a gazdasági egyesületekre kell bízni, hanem vissza kell nyulni a tanító- és papképző intézetekbe az ottani gazdasági tanulás bírálata és emelése céljából, figyelembe kell venni, hogy a jegyzőképző közigazgatási tanfolyamokon is nem kellene-e a mezőgazdasági ismereteket terjeszteni és figyelemmel kell kísérni, hogy a törvényhatóságok és községek a kellő gondozásban részesítik-e a nép gazdasági nevelésének ügyét. Igen közeli, a kolozsi önálló szaktanító gazdasági ismétlőiskola helyzetére utalhatok, amely fölserelés nélkül, a kellő ál-

latállomány nélkül, a város által most már elhagyva, az állam által már alig támogatva végtelenül távol áll attól a céltől, amelyet a törvény általa akart elérni. De hány ilyen kolozsi állapotú gazdasági ismétlő iskola van! És hány olyan község van, ahol ilyen gazdasági ismétlő lehetne, kellene s ahol még a csupasz épületek sincsenek meg.

Ámde elkéztünk már attól, hogy a felnőttek, vagy pláne a gyermekek gazdasági kiképzetésének hatását további intézkedések nélkül bevárhatnók. A mezőgazdaságnak s ezzel a nép anyagi helyzetének föllendítésére közvetlenül ható intézkedések is kellene és azokat én a gyakorlati megvalósíthatás szempontjából a következőkben akarom megjelölni.

Anélkül, hogy a Thünen-féle elmélethez, amely a fogyasztópiacokhoz való távolság szerint rejonirozza a mezőgazdasági használt területeket, szorosán ragaszkodnám; mégis azt vélem, hogy meg kell különböztetnünk azokat a községcsoportokat, amelyek a nagyobb fogyasztópiacokhoz, mint Kolozsvárhoz, Dévához, Nagyenyedhez, Déshez, stb. közel vannak, vagy amelyeket jó vasuti közlekedés, vagy jó utak hoznak ilyen piacokhoz közelebb, azoktól a vidéektől — és ilyen például a Mezőség nagy része — amelyek távolabb esnek a nagyobb fogyasztó piactól és megfelelően jó közlekedési alkalmatosság nélkül szűkölködnek.

Nézzük csak a nagyobb fogyasztási piacok, mint Kolozsvár, Nagyenyed, Gyulafehérvár, Déva, stb. szükségleteit. Hús, zöldség, főzelék, gyümölcs, tej, baromfi, tojás azok a termékek, amelyek a városok fogyasztásában az elsőrendű szerepet játszó. Ezt a konjunkturát kell kihasználni az

AZ „ERDELYI GAZDA“ TARCAJA.

Le Play.

Irta: Geöcze Sarolta.

VII.

Ehhez járult a Smith Ádám-féle gazdasági elmélet, mely szerint a munka is csak áru, melynek ára a munkaadó és munkások közt szabad alku tárgya, a melyet a kereslet és a kínálat szabályoz; s munkás és munkaadó a termék s a bér kicserélésével mindent kiegyenlített. A kölcsönös erkölcsi kötelezettségekről — mely szerint a gazda hűséges munkásairól s azok családjáról gondoskodni köteles, viszont a munkás gazdája iránt hűséggel tartozik — megfeleltek. E mulasztás mindkét félre keserű gyümölcsöt termelt.

10 év alatt (1777—87.) a brit szövőgyárak munkásainak száma 7900-ról 352,000-re csökkent, a tömérdek munkáscsalád jövőjének biztosítására azonban nem történt semmi. A társadalmi gyűlölség magva el volt hintve. A tultermés megszülte az ipari válságot; az üzemet meg kellett szorítani; a munkabért le szállították, abból a munkáscsalád meg nem élhetett; a munkások egy részét elbocsátották — azok kenyér nélkül maradtak. A nyomor

az asszonyokat s gyermekeket is elűzte a tüzhely mellől; seregestül tódultak munkát keresni a bányákba s bárhová, a hol nem volt se iskola, se templom; a kapzsi tőkés azután kihasználta őket s létrejöttek ama rettenetes viszonyok, melyeket a nemesszivű Shaftesbury s a nagy Ruskin igyekeztek orvosolni. A család fölbomlott s kifejlődött a paperizmus, a munkáscsalád testi-lelki nyomora és elajásodása.

Le Play e bajokkal szemben az államtól keveset vár; a munkások szövetségését sem tartja teljesen célravezetőnek, mivel az az egyéni vállalkozás szabad kifejtését gátolja. A baj egyedüli és hathatós orvoslását a munkás és munkaadó közötti egységes viszony helyreállításában látja, melynek föltételei szerinte a következők:

1. Az állandó szegénység, mely mindkét felet a bizonytalanságtól óvja meg s biztosítja a munkaadó részére a gyakorlott, jóra való munkást, a kit ismer s a kiből megbízhatik; a munkás részére az állandó, biztos keresetet s ezzel a biztos megélhetést maga és családja számára és tüzhelyének nyugalmát.

2. A teljes egyetértés a munkabért illetőleg, a mi a munkaadó részéről méltányosságot, a munkás részéről józan belátást föltételez s a vizálynak és elégetlenségnek veszi elejét. A legjobb műhelyekben a bért úgy állapítják meg,

hogy abból a munkás családját is eltartani bírja. Viszont a munkás ne kívánja, hogy gazdája nagyobb bért fizessen, mint a minőt üzeme megbír. Persze, az eszeveszett verseny olykor az ily méltányos bér megadását is lehetlenné teszi.

3. A gyári munka mellett mellékkeresetül legyen gondoskodva háziiparról, vagy mezői munkáról. Már csak azért is, mert a család melegebben boldogabban élhet, ha nem kizárólag a lelketlő, gépies, gyári munkára van utalva, s ha a parányi gazdaságban eldolgozhat a család apraja-nagyja s a kertben örömet lelheti mindnyája és van hol kimozogni magát a gyermeknek is. Még jobb, ha az a házikó nem zsellérház s ha az a földcske a munkás tulajdona, mert erősebb kapcsolattal köti szülőföldjéhez. De a háziipar s a gazdaság az anyának, a lányoknak, a gyermekeknek s az öreg szülőknek is erejükhöz mért, jövedelmező munkát ad és megóvja őket a kenyéltől. Nincsetlen alföldi népiünk nyomora és erkölcsi züllése szomorú bizonyítéka a Le Play-i igazságnak. Mindkettő főként az asszonyok dologtalanságának s a gyermekek elvadulásának eredménye. Volna csak állandó hajlékuk — ha mindjárt bérelt is — abban házi dolguk; üznének egy kis háziipart — mindjárt nem fogna rajtuk úgy a Várkonyiék maszlagja s

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Botóteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árbraktáral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a botárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

illető fogyasztó piachoz közelebb eső községek gazdáival. Nem lenne okos dolog azt állítani, hogy ezek a gazdák most már egészen térjenek el gazdálkodásuk eddigi alapjától, a gabonatermeléstől, de föltétlenül erősen kell arra törekedni, hogy a gabonatermelés mellett ezeken a helyeken a hús, tej, gyümölcs, főzelék, baromfi és tojás-termelés az eddiginél sokkal nagyobb területeket foglaljon el. Mezőgazdaságunk fejlődésének legbiztosabb alapja az, ha a gabonaterületet csökkentik a gazdák, anélkül, hogy csökkenne a termés és az okszerű gabonatermesztés mellé a piac után irányuló váltógazdálkodás kerül.

A hús és tej, meg azok termékeinek előállításához megfelelő állatfajták és megfelelő takarmánytermelés kell. Szükségnek tartanám azt, hogy a sertés- és juhtenyésztés a húsfajták terjesztésével emeltesék; szükségesnek tartom, hogy a nagyobb fogyasztópiacokhoz közelebb eső községekben a bővebben tejelő állatok minél jobban terjedjenek el. Ezeknek az állatoknak tartása azonban jó legelőket és mesterséges takarmánytermelését kíván meg. A legelők javítására és a mesterséges takarmánytermelés föllendítésére kell tehát törekedni. A baromfi és tojás előállításának fokozása céljából is a piacokon leginkább keresett és legjobban tojó baromfiakkal kell megindítani mindenütt, ahol talaj és éghajlat arra megfelelő. Különös gondal és minden fölhasználható eszközzel kell törekedni a zöldség- és gyümölcsstermelés kiterjesztésére. Ilyen intézkedésekkel a fogyasztó piacokhoz közelebb eső községek mezőgazdasága átalakulna, még pedig a nagyobb intenzitás és nagyobb jövedelmezőség követelménye szerint.

Egészen más teendők szükségesek azokban a községekben, amelyek várostól és vasuti állomástól távolabb esnek. Miután itt a gabona és tengeri termelését nehezebb korlátozni, kiváló gondot kell arra fordítani, hogy a megfelelő talajmunkát, jó vetőmag és szükséges értékesítés szervezése által a föld a maga járadékát meg hozza. A borju és igásállatnevelés ezeknek a községeknek rendeltetése, ezekben a községekben kell az erdélyi-magyar szarvasmarhát, a régi irányu sertés- és hutenyésztést nemcsak fönttartani, hanem fejleszteni is. A szőlőmivelés ezekben a községekben is feljuttatandó mindenütt, ahol régebben volt szőlő, vagy ahol sikeresen lehetne a szőlőt meghonosítani.

Három pontban azonban összefolynak a városhoz közelebb és távolabb eső községek különbségei, ebben a három pontban azonosak az érdekeik.

A három pont közül elsőnek veszem az eladósodás fenyegető hatása ellen való védekezést és a hitelviszonyok állandó javítását. Azok közül a gazdák közül, akik ma tul vannak terhelve adóssággal, csak azokat menthetjük meg a pusztulástól, a kiken segít az, ha terhes föltételű kölcsöneiket könnyebb föltételűvé változtatjuk át. De ezt a segítséget soknak lehet és kell megadni. A hitelviszonyok állandó javítása azonban csak megfelelő hitelszervezetek, hitelszövetkezetek és földhitelintézet alakítása és a vidéki takarékpénztár törvényes megrendszabályozása által lehetséges.

A második pont, ahol az összes községek érdeke találkozik, a kisgazdák részére szervezett jogvédelemben van; olyan védelemben, amely a peres ügyektől kezdve a kereskedelmi ügyeket, az adó kivetésétől kezdve a mezőrendőri kihágás bírságá-

nak megállapításáig rendelkezésre álljon a legszegényebb, leggyámoltalanabb kisgazdáknak is. Tömérdek károsodástól lehetne ezáltal megvédeni a törvénytudatlan kisgazdát tömérdek olyan károsodástól, amelyet ma egy-egy lelkiismeretlen ügyvéd, ügynök, vagy közigazgatási tisztviselő a jogorvoslás kilátása nélkül szerez neki. Hogy ez a kérdés nehezen oldható meg, azt nem tagadom, de az egyes városokban, legutóbb Kolozsvárt megalakult *Néphivatal* cáfolja meg azokat, akik lehetetlenségnek mondják ennek a kérdésnek a megoldását.

A harmadik pont, amely az összes községeknek érdeklő, a téli mezei munka nélkül való időben leendő foglalkoztatása a falusi gazdáknak. Kétségtelen, hogy minél intenzívebb, minél több oldalú a gazdálkodás, annál kurtább ennek a téli vesztegesnek ideje; de még a belterjes gazdálkodás mellett is igen sok a kényszerűségből tetlenül töltött idő, amelyet ki lehet használni. A háziiparok meghonosítása és kifejlesztése az egyetlen általuk ösmert eszköz, amellyel a gazdának és családjának téli ideje is érték előállítására, jövedelem szaporítására képes. Ezt az eszközt meg is kell fogni, föl is kell használni.

Csak kereteit akartam fölállítani annak a tevékenységnek, amelyet magyar kisbirtokosságunk helyzetének javítására meg kell indítani és minden egyes vármegye s elsősorban annak gazdasági érdekképviselője hivatott arra, hogy a kereteket a saját viszonyaihoz szabott tartalommal kitöltse. Csak irányelveket akartam megjelölni, amelyeknek alkalmazását a különböző viszonyok különböző formában és mértékben kívánják meg. Azt hiszem, hogy a gazdatársadalmi tényezők a kormány által is hathatósan támogatva immár itt nálunk Erdélyben is a lehető legnagyobb buzgalommal fognak majd hozzá a teendők elvégzéséhez.

Eber Ernő.

A szalmának takarmányozásra való elkészítése Lehmann tanár szerint.

Az 1904-ik év száraz nyarával sok olyan dologra megtanította a gazdát, amely dolgot normális viszonyok között figyelemre sem méltatott volna. Ilyen dolgok voltak a szalmának és más értéktelenebb anyagoknak elkészítése takarmányozási célokra. Jelentős felfedezést tett ez irányban Lehmann tanár.

Az utóbbi években a takarmánynevelőknek a gabonaneműekhez viszonyított túl magas ára sok gazdát készített arra, hogy a drága koncentrált takarmányok mellőzésével a kevésbé értékes takarmányokat használja, főleg pedig a saját gazdaságának értéktelenebb terményeit.

Lehmann tanár érdeme az, hogy egy olyan dologra hívta fel a figyelmet, ami kü-

nem volna oly kapós a szercsika. Ezért kell örömmel üdvözlönnünk a munkásházak építését s a parcellázást alföldszerte, noha a törzsörökés és homestead nélkül a munkáscsalád boldogulását csak ideig-óráig biztosíthatja.

4. *A takarékoság megszokása*; mert a család boldogulását állandóan csak ez biztosíthatja. E szempontból fontos a szövetkezetek minden ága. Mert együttes erőfokozásra ösztönöz s a példa erejével hat azokra is, kik különben a takarékoságra hajlandók nem volnának. Végül, okos szervezet mellett, minő az olasz földműves szövetkezeteké, hathatósan ellenőrzi a kölcsönök helyes fölhasználását s meggátolja az oktalan adósságcsinálást.

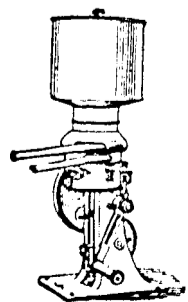
Gazdasági előnye a megtakarításnak abban áll, hogy fölösleget hoz létre, mely a gyermekek nevelésére s elhelyezésére fordítható; ez által lehetővé teszi az apai vagyonnak egyik testvér kezében való megtartását. De szinte még becsesebb erkölcsi szempontból: t. i. önmegtartózkodásra s a szenvedélyek és vágyak legyőzésére szoktat. Végül a takarékos nemzetek bocsátanak munkás rajokat más országokba s azok alapítják a virágzó gyármatokat.

5. *A családnak összeforrása tüzhelyével,*

vagyis az állandó lakás, akár törzsörökés, akár örökös haszonélvezet útján. Hogy az ily állandó tüzhely a munkáscsalád boldogulását biztosítja, az nem csupán gazdasági okoknak köszönhető, hanem sokkal inkább az erkölcsi tényezőknek. Mert jól esik az is, hogy házberre költöni nem kell; de becsesebb ennél az az erőfeszítés, önmegtartózkodás s az élvezetekről való önkénytelen lemondás, melyre a saját tüzhelyét megszerezni, vagy azt megtartani vágyó család képes. Az ily családok mindenütt kivívják a közbecsülést; s még a házasuló ifjút is nagyobb erőfeszítésre ösztönzi az a tudat, hogy iparkodásának édes jutalma a boldogság lesz; de csak úgy, ha saját tüzhelyét megszerzi. Boldoguló népeknél nem is adják a leányt olyan emberhez, kinek saját hajléka nincs.

6. Végre a legfőbb: *a nő tisztellete, oltalmazása*. Minden társadalom annál jobban boldogul, minél jobban megvédi a nőt; minél szigorubbán megtorolja annak elcsábítását s minél inkább a tüzhelyhez s a családi körhöz tudja azt kötni.

(Vége következik.)

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejjgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár

1660 **FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám**

KÜLÖNLEGESSÉG:

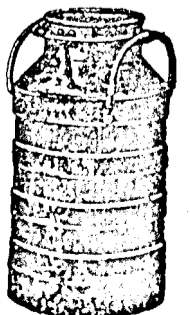
VAJKIVITEL:

„Svéd Globe Separator.”

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

lönösen takarmányszűk esztendőben kiváló jelentőséggel bír. Lehmann módszere abban áll, hogy a szalma nyers rostját az alkotó részeire kell bontani, amikor is a nyert lignin és cellulose sokkal jobban emészthetők lesznek. Az így elkészített — részeire szétbontott — szalmából az állatok jóval nagyobb mennyiséget képesek felvenni, mint a nyers szalmából és jobban értékesítik. Lehman-féle eljárás szerint a szalma több óráig tartó gőznyomásnál maró natronlug hatásának tétetik ki, amely gőzölés után nyert produktumot minden állat szívesen fogyasztja.

A készülék szerkezete a következő: két gömbalaku főzőedény 3 méter átmérővel, mindkettő 14 köbméter űrtartalmu, vízszintes mozgatható tengelyükkel öntött vasállványon nyugosznak és a szükséges felszerelésekkel el vannak látva; továbbá 2 edény a natronlug befogadására, egyik a marónatron feloldására, a másik a lugítására szolgál.

A főzők — gőzölők — 6 légköri nyomásra próbáltatnak ki, belsejükből egy körformára meggörbitett 40 mm. belső világosságú cső van, mely szitaszerűen lyukas és a lug elosztására szolgál.

A főzők hajtására egy csigán járó hajtókötél szolgált. Az egész készülék egy 6 lóerejű lokomóbbal üzemből tartható. A magasabb elhelyezett oldótartályba szájadzik egy gőz- és egy vízvezető cső, és az alacsonyabb tartálylál összeköttetésben van. Ezen utóbbi csakis a töltés alkalmával köttetik össze a főzőkkel és pedig egy levehető gummicső segítségével.

A szalma megszecskezve és polyvával rétegezve kerül a főzőkbe, egybe-egybe 1400 kg. Gőzölésre csakis megfűlledt árpaszalmát használnak. A töltést 2 ember elvégezheti. Töltésközben 3—4%-os natronlug fecskendeztetik a töltőkbe, hogy az a szecskaival jól összekeveredjék. A töltés után higitott natronlugot vezetnek a főzőkbe. A főzők azután elzártnak és 20 percnyi előmelegítés után megkezdődik az igazi gőzölés. A gőzölés először 4 légköri nyomásnál történik, mikor is a szalma az említett részekre bomlik, majd 6 légköri nyomásnál megsavanyodik. Az első fázisban a szalma a gőz és a marónatron hatása alatt szerves részeire bomlik és lugos hatású lesz, később a szénhidrátokból fejlődő növényssavak közömbösítik s jó szagu és kellemes ízű lesz.

A főzőt negyedóránként forgatni kell tengelye körül, hogy a gőzölt szalma egyenmő és jó legyen. A gőzölés végeztével a gőz az alsó főzőbe eresztetik. Ha a főzés után néhány órával a szalma kihűlt, alkalmas kaparó készülékkel kiszedhető. A 14 q. szalma sulya a gőzölés után circa 31 q-ra emelkedik.

Normális eljárással a kikerült anyag lágy, kellemes szagu, ujjal könnyen szétrnyomható. Reakciója a lakmus-papírral szemben vagy közömbös, vagy gyengén savanykás.

Steinichan ezen gőzölt szalmával takarmányozási kísérleteket végeztek és pedig nagyban úgy hizókrókkal, mint fejőstehe-
nekkel.

A kísérlet a hizókróknél a következőképp hajtattott végre: A rendes takarmányadagból elvettek darabonként 3 kg szénát és ezt pótolták 0.6 kg. repcemagpogácsa és 6 kg. gőzölt szalmával, az eredmény az volt, hogy 100 kg. szalma (gőzölt állapotban 220 kg.) és 21 kg. repcemagpogácsával 113 kg. hereszénát lehetett pótolni, illetve helyettesíteni. A fejőstehe-
nekkel végzett takarmányozási kísérletek eredménye szintén kedvező volt, a mennyiben a gőzölt szalma etetése előtt a

tehenek tejének zsírtartalma 3.95% volt, a gőzölt szalma etetése után pedig 3.70%, tehát csak nagyon kevésbé szállt lejjebb.

Strohmers megelemezte a gőzölésre használt szalmát; nyersen és gőzölt állapotban az elemzés eredménye a következő volt:

	Nyers- szalma	Gőzölt- szalma
Viz	10.71%	68.27%
Nyersfehérje	4.19 "	0.89 "
Nyerszsir	2.47 "	0.82 "
Nitrogénmentes vonadékanyag	37.22 "	9.52 "
Nyersrost	37.01 "	16.51 "
Hamu	8.13 "	3.99 "

Ezen chemiai elemzés eredményéből könnyen megérthető a gőzölt szalma kiváló takarmányértéke.

A Lehman-féle gőzölési eljárásnak kiváló szerepe van a paszuly, borsó szalmájának emészthetővé tételénél, ezek ugyanis sokszor oly durva szaruak — kemények — lesznek, hogy az állat nem tudja jól megrágni, így nem is emésztheti meg.

Ezen gőzölési eljárás előnyei a következők:

1. A szalma minden állat által etethető és emészthetőbbé tétetik.

2. Kevésbé értékes szalmát takarmánynak lehet elkészíteni.

3. A gőzölt szalmával helyettesíthetünk nagyobb mennyiségű szénát és koncentrált takarmányt.

4. A gazda megszabadul a drága kereskedelmi takarmányanyagok vásárlása alól.

5. A szántóföld egy része felszabadul a takarmánynövények termelése alól és így ezen a területen is közvetlenül hasznatható növények termelhetők.

6. A szalmát értékesebb takarmánnyá teszi és ezáltal a szalmapiazarlás sok gazdaságban megszűnik.

Tudnivalók a peronospora elleni védekezésről.

Miután a peronospora újabb, mint a tavaly (1905) s az idén is legelőbb a virágfürtöket tizedeli meg, s így tönkre teszi a gazda legszebb reményességét, leküzdésére mind több gondot s szakértelmet, munkát kell fordítani.

A virágzó fürtök bántalma révén a peronospora elleni küzdelem fáradságosabb lett. De ha valami, úgy ép ez a munka az, mely leginkább kifizeti a ráfordított fáradságot s költséget.

A védekezés veleje minden oly elődi penész okozta betegséggel szemben, mely a szőlő egész tenyészetét ideje alatt pusztíthat, abban rejlik, hogy a szőlő mindig védve legyen, vagyis hogy a lehetőségig összes szabad részei védekező szerrel legyenek bevonva.

Ez természetesen nehéz feladat, mert az eső lemosza (a leveket), a szél elfujja a védekező szereket (a porokat), a szőlő növése folytán új hajtások, levelek keletkeznek s ezek védtelenek egyelőre s hozzá a legérzékenyebbek, zseneségük miatt.

Tehát a gondos szőlőgazdának figyelemmel kell kísérnie a szőlő fejlődését, az időjárást, s az okos, előrelátó gazda azután ehhez szabja a védekezést. Ha beáll a száraz idő, akkor amugy is könnyebb a dolga.

A peronospora elleni küzdelemben a betegség megelőzésére törekszünk, lehetőségig azt kell elérni, hogy a szőlő felületén legelőbb a legkényesebb időszakokban a peronospora csirái ne fészkelhessék meg magukat.

Ezért már korán kezdjük a védekezést, ismételjük jól kipróbált időszakokban a szőlő növekedése szerint, megújítjuk alkalomadtán a szükséghez képest (pl. jégesők után), számot vetünk a peronospora s a szőlő fejlődésével, az időjárással, s felváltva alkalmazzuk a leveket s porokat mindig a körülményekhez hozzásimulva.

Első feladat a virágzás istápolása, második a lomboszat megvédése, harmadik a gyümölcs meg vesszőtermés biztosítása.

Hogy a szőlőt a peronosporától lehetőségig tisztán tartsuk, azt a védekezések ismétlésével érhetjük el.

A permetezés ismétlésekor az időközben, az előbbi permetezés óta fejlődött új levelekre, hajtásokra kell leginkább ügyelni, ezeket szükséges leginkább permetezni. De a régiek leveleknek, hajtásoknak is használ a permetezés ismétlése, mert megújítja a védő bevonást.

Igaz, hogy ennek ellenére is kitör sokszor a peronospora még a többször, 1—2-szer permetezett leveleken, de ennek az a magyarázata, hogy a védekezés mindig a csirák befuródása után történt, vagy pedig hogy nagyon hiányos volt.

A szőlőgazda szokszor azt hiszi, hogy nagyon korán védekezett, pedig már akkor a csirák befuródtak; vagy pedig igen nagy időközlet hagyott az egymásutáni permetezés közt s akkor az új fiatal levelek fertőztettek időközben.

Ha a peronospora már kitört a szőlőn, akkor még esőben is szükséges védekezni, mindig a legérzékenyebb fajtákon kezdve a munkát (főleg a nedves fekvésű szőlőkben). A tapasztalás azt mutatja, hogy még a nagyon felhiguló levelek is megölik a csirákat, s ezért esőben sem vész kárba egészen a munka, mert a mint az eső lemossa a csirákat, azok a higuló lé által pusztíthatnak.

A záporosok perze a szőlőre száradt permeteget nagyon megritkítják, sok lemosódik belőle, de ez is csak egy okkal több arra, hogy korán kezdjük a védekezést, mert ha egyszer beáll az esős időjárás, akkor úgy is alig lehet lépést tartani.

Az újabb tapasztalatok szerint a bordói lével való védekezés hatása (még ha nem esett is) átlag 14—20 napig tart, tehát a peronosporás esztendőben az egyes permetezések közt nem szabad több időközlet hagyni.

Minél gyakrabban s minél helyesebb beosztással védekezünk, annál több kilátásunk lehet a termés megővésére. Vannak vidékek Franciaországban, ahol 8—10-szer is permeteznek a peronospora ellen.

Jó közepes termést lehet elérni kevesebb is, átlag 4 jól beosztott permetezés leg-többször elég lehet.

De korántsem szabad azt hinni, hogy ezzel a peronospora fellépése lehetetlenné vána, csak azt, hogy elég jó középtermést nyerünk s ez a fontos a legtöbb gazdára, kinek pénze, muukaereje nem engedi meg a gyakoribb védekezést.

A ki pedig teheti, az magának használ, ha járványos esztendőben nem hagy nagyobb időközlet 14—20 napnál a permetezések közt. Mert a rézgálic stb. lassanként elvész s ha nem pótoltatik idejekorán, az új levelek, sarkak, teljesen védtelenek. Ne feledjük, hogy a szél mindig hozhat távolibb vidékekről is csirákat!

Istvánfi Gyula dr.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Lapunk jelen száma később kerül az olvasók elé, mert lehetőleg kimerítő tudósítást akarunk adni a kiállítás lefolyásáról és a miniszteri látogatásról. A legközelebbi, 37-ik szám a rendes időben fog megjelenni.

A kolozsvári kiállítások.

A kiállítás megnyitása.

A XV. erdélyrészi tenyészállatkiállítás bíráló-bizottságai az egyes osztályok és alosztályok szerint folyó hó 6-án reggel 8 órakor kezdték meg működésüket Lészai Ferenc, az összbíró-bizottság elnökének Jakab László előadóval és az egyes osztályok bíráló-bizottsági elnökeinek vezetése alatt. A kiállítás akkor már egész gazdagságában tárult a bíráló-bizottság elé, a mely csoportokra oszolva értékszámok alapján az alábbi kimutatás szerint osztotta meg az állami és magánadományozásból mintegy 12000 k-ra rugó díjakat.

Délelőtt 11 órakor gróf Teleki Arvéd, orsz. képviselő, az állattenyésztési és kiállítási szakosztály elnöke megnyitotta a kiállítást, meleg szavakban emlékeztetve meg elődjének, gróf Bánffy Györgynek a kolozsvári tenyészállatkiállítások és az erdélyi állattenyésztés terén szerzett érdemeiről, üdvözlőlvén báró Podmaniczky Gyula min. titkár, a földművelésügyi és Hegyi Gyula iparfelügyelőt, a kereskedelemügyi miniszter kiküldöttét és vázolván ezen kiállításoknak az erdélyi állattenyésztésre való nagy hatását.

Lelkes éljenzés hangzott el az elnöki megnyitóra a jury-pavillon körül, Erdély földbirtokosságának színe-javából. Jelen voltak a többek közt: gr. Bánffy Miklós, gr. Wass Béla főispánok, gr. Bethlen István, Gaál Gyula, Szereday Aladár, László László, gr. Bethlen Ádám stb. orsz. képviselők, br. Bánffy Ernő, br. Jósika Gábor egyleti alelnök, Lossonczy Mihály, Darányi Béla min. tanácsosok, D'Orsay gróf, Fridrik Géza állami jóságigazgatók, gr. Bethlen Balázs, Rodiczky Jenő, Sándor János, Simkovits Ottó, gr. Mikes Kelemen, gr. Béldi Ferenc, br. Bánffy Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos és még sokan.

A kiállítás megnyitása alkalmából Darányi földművelésügyi miniszter a következő üdvözlő táviratot küldte:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kiállításának holnap történendő megnyitása alkalmából a megjelent gazdatársadalmat legmelegebben üdvözlöm, midőn azon reménynek adok kifejezést, hogy ezen oly fontos kiállítást személyesen is meg fogom tekinthetni.

Darányi Ignác.

Mezőssy Béla államtitkár a következőket táviratozta:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület gazdaközönségét, kiállításának megnyitása alkalmából melegen üdvözlö.

Mezőssy Béla.

Délután 1 órakor gr. Teleki Arvéd elnök az állatkiállítás bíráló- és rendezőbizottsági tagjai és kiállítói részére 100 teritékű bankettet adott a sétatéri kioszkban, amelyen az erdélyi állattenyésztés ünnepéhez méltó körben ünnepelték mindazon tényezőket, amelyek a mostani, minden eddiginél gazdagabb kiállítás sikeréhez hozzájárultak. Az első felköszöntőt gr. Teleki Arvéd mondta nagy lelkesedést keltően — a királyra; br. Jósika Gábor — Darányi Ignác minisztert, a mezőgazdaság és különösen az erdélyi mezőgazdaság kiválóan jóakaró pártolóját köszöntötte föl; br. Podmaniczky Gyula — az E. G. E. elnökségére; Boér Elek kisküküllőmegyei főjegyző — gr. Teleki Arvéd elnökre; Szentkirályi Ákos dr. — Kolozsvár városára; Kecskeméthy István a vendégekre; Jakab László és Nagy Dezső — a kiállítókra és bíráló-bizottságok tagjaira.

A díjazás eredménye.

I. osztály. Tenyészlő.

A) Ménesbeli lovak.

1. Anyakancák csikóval 15¹/₂ markoson (= 163 cm) felül: I. díjat 300 koronát nyert br. Bánffy Ernő; II. díjat br. Bánffy Albert (200 kor.) III. díjat Dobolyi Zsigmond (100 kor.) IV. díjat Szappanos-testvérek (50 kor.) Diszoklevelet nyert a kolozsi állami ménészgazdaság.

2. Anyakancák csikóval, 15¹/₂ markoson (= 163 cm.) alól: I. díjat gr. Teleki Géza (250 kor.) II. díjat Szappanos-testvérek (150 kor.) III. díjat gr. Teleki Géza (100 kor.) IV. díjat gr. Teleki Géza (50 kor.) V. díjat br. Bánffy Albert (50 kor.)

3. Mén csikók: I. díjat nem adtak. II. díj br. Bánffy Albert (100 kor.)

4. Kancacsikók. I. díj gróf Wass Jenő 250 kor., II. díj gróf Teleki Artur 200 kor., III. díj br. Bánffy Ernő 150 kor., IV. díj gr. Wass Jenő 100 kor., V. br. Bánffy Ernő 50 korona.

B) Gazdasági lovak.

1. Anyakancák csikóval 15 és 1¹/₂ markon felül. I. Gruner Károly (150 kor.) II. díj br. Bánffy Albert (100 kor.) Unitárius, Egyház Ladamos (80 kr.)

2. Anyakancák csikóval 15¹/₂ markoson alól: I. díj: Szentiványi István, 150 kor.; II. díj: Dobolyi Zsigmond, 100 kor.; III. díj: Dobolyi Zsigmond, 50 kor.; IV. díj: Szalánczy Jenő, 30 kor.

3. Kancák csikó nélkül: I. díj: Unitárius egyház ladamos-alamori uradalma, 150 kor.

C. Nehéz igáslovak:

Kancák: I. Gróf Teleki Arthur (100 kor.) II. Gruner Károly (50 kor.)

II. osztály. Erdélyi magyar fajta tenyész-szarvasmarha.

1. Csoportos gulyabeli kiállítás.

I. Sperker Ferenc (500 kor.) II. Gróf Wass Béla (400 kor.) III. Lészai Ferenc (300 kor.) IV. Somogyi Albert (200 kor.) V. Gróf Horváth Tholdi Rudolf (100 kor.) Diszoklevelet nyertek: A kolozsi m. kir. ménészgazdaság,

gr. Bethlen István, ifj. gr. Teleki Domokos, az Erd. róm. kath. status radnóthi uradalma, br. Bánffy Ernő, br. Wesselényi Béla utóda, gr. Teleki Géza és az Unitárius egyház ladamos-alamori uradalma.

2. Gulyabeli tehének.

I. Somogyi Albert tehene (200 kor. aranydíj.) II. Gróf Teleki Domokos tehene (150 kor. aranydíj.) III. Gróf Wass Béla tehene (100 kor. aranydíj.) IV. Gróf Horváth Toldi Rudolf tehene (50 kor. aranydíj.) Diszoklevelet nyert dr. Horváth Miklós.

3. Magántulajdonosok 3 éven felüli bikái.

I. Gróf Teleki Domokos 3 és fél éves bikája (300 kor. aranyban.) II. Lészai Ferenc 3 éves és 10 hónapos bikája (200 kor. aranyban.) III. Somogyi Albert 3 év és 1 hónapos bikája (100 kor. aranyban.) IV. Sperker Ferenc 4 év és 5 hónapos bikája (50 kor.) Diszoklevelet nyert gr. Horváth Tholdy Rudolf.

4. Tenyész bikák 3 éven felül, községiek:

Nem díjaztattak.

5. Tenyész bikák, 2—3 évesek: —

I. Gr. Teleki Géza (150 kor.) II. Somogyi Albert (100 kor. aranyban.) III. Sperker Ferenc (50 kor. aranyban.) IV. Gr. Wass Béla (30 kor. aranyban.) V. Pénzdij: Gönczy Mihály (100 kor.) VI. Veress János (50 kor.)

6. Tenyész bikák 2 éven alul:

I. Gr. Wass Béla (150 kor.) II. Sperker Ferenc (100 kor.) III. Radnóti gazdaság (50 kor.) IV. Gr. Wass Béla (30 kor.) Pénzdij: Balla János (100 kor.)

7. Nem gulyabeli tehének.

I. Nemes Károly (150 kor.) II. Gönczy Mihály (100 kor.) III. Barra Mózes (75 kor.) IV. Kilin György (50 kor.) V. Nemes Károly (30 kor.) VI. Szilágyi István (25 kor.) Diszoklevelet nyert dr. Horváth Miklós.

U. e. Kolozsvár város által adva.

I. Gombos Mihály (100 kor.) II. Baga Samu (50 kor.) III. Szilágyi István (30 kor.) II. Baga Samu (20 kor.)

8. Űszök 2—3 évesek.

I. aranydíj: Sperker Ferenc 70 korona, I. pénzdij: Gönczy Mihály 100 kor., II. aranydíj: Barra Mózes 50 kor., II. pénzdij: Gönczy Mihály 50 kor., III. aranydíj: Ménasági István 30 kor., III. pénzdij: Horváth Dénes Ferenc 30 korona.

9. Űszök, 2 éven alul.

I. aranydíj: Sperker Ferenc 50 korona, I. pénzdij: Gönczy Mihály 50 kor., II. aranydíj: Tóbiás János 30 kor., II. pénzdij: Tóbiás János (30 kor.)

III. osztály. Bival.

Bivalybikák:

I. Özv. br. Bornemisza A.-né (100 kor.) II. Albert Ferenc (75 kor.) III. Kovács Béla (50 kor.) Diszoklevelet nyert Gajzágó Tivadar.

„AGRÁRIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen téglyacéleketej.

Páncélcél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekfejek.

Porvédő kerekek.

Acél [] gerendely.

Sürgöncim: „Agraria” Budapest.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Bivalytéhenek és üszők.

I. Kovács Béla üszője (100 kor.) II. Irsay József tehene (75 kor.) III. Vadas Albertné tehene (50 korona). Diszoklevelet nyert özv. br. Bornemissza Andrásné.

IV. osztály. Juh.

I. Br. Bánffy Miklós (100 kor.) II. Gr. Teleki Domokos (100 kor.) III. Gr. Bethlen István (50 kor.) IV. Gajzágó Tivadar (50 kor.) V. Barra Mózes (30 kor.) VI. Gr. Teleki Géza (30 kor.) VII. Unitárius egyház 20 korona és dicsérfoklevél, Szalánczy Jenő és Lészai Ferenc dicsérfoklevél.

V. osztály. Sertés.

I. Nemes Károly (75 kor.) II. Erd. róm. kath. Státus (50 kor.) III. Zeyk Albert (30 kor.) IV. Grunner Károly tamworth sertése (75 kor.) V. Simkó György (50 kor.) VI. Szatmári István (50 kor.) VII. Simkó György (25 kor.)

A baromfiosztály és a gépkiallítás kitüntetéseiről és díjairól lapunk következő számában hozunk tudósítást.

Darányi miniszter a kiállításon.

Legszébb napja volt a kiállításnak az, melyen Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és Mezőssy Béla államtitkár a kiállítást meglátogatták és beható, közel két órai szemle után a legnagyobb meglepetésüknek adtak kifejezést a kiállítások terjedelme és a kiállított anyag kitűnősége fölött.

Nyolcadikán, reggel kilenc órakor érkezett a kiállítás területére a földmivelésügyi miniszter és az államtitkár gróf Bánffy Miklós főispán, Szvacsina Géza polgármester és Koós Jenő dr. min. titkár kíséretében. Már akkor a kiállítás kapujánál helyezkedtek el gróf Teleki Arvéd, az állattenyésztési és kiállítási szakosztály elnöke br. Bánffy Ernő és br. Jósika Gábor, az E. G. E. alelnökei, Lészai Ferenc az összejury elnöke, gr. Bánffy György v. b. t. t., gr. Wass Béla, br. Kemény Ákos főispánok, gr. Bethlen István, gr. Bethlen Ádám, Szereday Aladár, László László, Éber Antal, Gaál Gyula, Zakariás János, gr. Desseffy Emil, Tutsek Sándor, Kecskeméthy István, gr. Thoroczkay Miklós orsz. képviselők, a m. kir. erdőigazgatóság, gazdasági akadémia, állategészségügyi és állattenyésztési felügyelőség, kulturmérnökség, a kolozsi ménetelep és ménésbirtok, meg a fogarasi ménésbirtok tisztikara, továbbá gr. Bethlen Balázs, gróf Béli Ferenc, Csontos Miklós, Teleki Ádám, Arctur, Ferenc, Domokos, Géza grófok, br. Bánffy Albert, Sperker Ferenc, Somogyi Albert, Gyárfás Endre, dr. Koós Mihály, Cséser Lajos, Rodiczky Jenő, br. Kemény József stb.

Az érkező minisztert és államtitkárját lelkes eljenzés fogadta, melynek szüntével gr. Teleki Arvéd lépett a miniszter elé és meleg szavakkal üdvözölte a megjelent illusztris vendégeket. A viszonyoknak kitűnő ösméretéről tanuskodó beszédjében utalt Erdélynek a mezőgazdaságot illetőleg való speciális helyzetére, amely annak egész különös elbírálását teszi szükségessé. Az erdélyi éghajlati és talajalakulati meg geográfiai viszonyok voltak az erdélyi mezőgazdaság sajátos fejlődésének feltételei, amelyek között az állattenyésztésnek kellett a legfontosabb helyet elfoglalnia. Az erdélyi gazdáknak azonban az állattenyésztés terén is más mesgyéken kell haladniok, mint az ország más gazdáinak és a helyes irányban haladnak-e, azt ez a

XV. tenyészállatkiállítás is megmutathatja, amely hiven tükrözi vissza ezen országrész állattenyésztésének képét. Fölkéri a minisztert, hogy szemlélje meg a kiállítást.

A tartalmas, szép beszéd elhangzásával fölzugó eljenzés után Darányi miniszter válaszolt.

Nem érzi magát vendégnek ezen a területen — szölt — mert bár nem erdélyi születésű, mégis oly sokat működött együtt erdélyi barátaival, oly hathatós támogatásban részesítették azok mindenkor, hogy most otthon érzi magát köztük. Teljesen egyetért gróf Teleki Arvéddal abban, hogy az ország egyes részeinek viszonyait nem szabad egy kalap alá szorítani és nem szabad egy általános sablon szerint intézni. Egész külön elbírálás alá esik az erdélyi-magyar szarvasmarha. Ennek a fajtának jelentőségét lekicsinyelni nem szabad. Az erdélyi-magyar fajtától eltérő irányban haladó mozgalom van ma az országban, de annál inkább kell törekedni Erdélyben a magyar szarvasmarha fenntartására és fejlesztésére amit a rendelkezésére álló eszközökkel támogatni akar a miniszter is. Az állattenyésztés fejlesztése, javítása az, ami nagy gondját képezi a kormányzatnak, mert a nagyobb gazdák és különösen a kisemberek jólétének emelésére leghathatósabb eszköz ez.

Ujból fölhangzott az éljen és a miniszter meg az államtitkár gr. Teleki Arvéd elnök, br. Bánffy Ernő, Lészai Ferenc, Jakab László és Tokaji László által kalauzolva figyelemmel nézte végig az állat- és gépkiallítás minden csoportját, mindenütt szakértő megjegyzéseket téve és meglepetésének adva kifejezést.

— Darányi miniszter a kolozsvári gazdasági akadémián. Folyó hó 8-án délután Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és Mezőssy Béla államtitkár kihajtatott a kolozsvári gazdasági akadémiához, hogy annak helyiségeit és különösen az új major és internátus építkezéseit megtekintse. Az akadémia területén dr. Szentkirályi Ákos igazgató és az egész tanári kar fogadta a minisztert és az államtitkárt. Szentkirályi igazgató örömmel üdvözölte a minisztert az új akadémián, mire Darányi miniszter azt felelte, hogy öröme szolgál hogy az új akadémiák közül elsőül a kolozsvárit látogathatja meg. Az új építkezések beható megtekintése után teljes meglepetésének adott kifejezést afölött, hogy azok valóban akadémiai színvonalon állnak.

— A segesvári komlósszövetkezet közhírré teszi, hogy idei komlótermésre $\frac{1}{3}$ részben előleget nyújt tagjainak, így bevárhatván a komlópiac kialakulását, ne legyenek kénytelenek az ügynökökkel előleg-vásárt kötni, vagy kényszer-eladást tenni. Segesvárt az első komlóvásár szept. hó 6-án lesz, s azontul minden hét csütörtökön tartatik ilyen vásár. Jó lesz oda 100–200 q. mintát küldeni, de az egész termést is bizományba veszi a szövetkezet saját biztosított raktárába. A M. Á. V. vonalain Segesvárra és Segesvártól a határig cca 40%-os szállítási kedvezmény van. Használt állami faiskola sodrony kiadása iránti kérvények is oda adandók be.

— A gazdatiszti képesítés. A birtokos és gazdatiszt között való jogviszony szabályozásáról szóló 1900. évi XXVII. t. c. 25. §-a értelmében a szakirodalom és gyakorlat terén kitűnt egyéneknek a földmivelésügyi minisz-

ter a közigazgatási bizottság és a gazdasági egyesület véleményezése alapján a gazdatiszti alaki képesítés alól felmentést adhat. A Sárosmezei Gazdasági Egyesület a napokban foglalkoztatta egy ily felmentésért való kérelem, amelyet báró de Grotte Alfréd, a Frigyes anhalt dettaui uralkodó-herceg hertneki uradalmának, ujabban a Schaumburg-Lippe uralkodó hercege dárdai uradalmának az intézője nyújtott be. A gazdasági egyesületet egyhangu határozattal kimondta, hogy kérelmezőnek a gazdatiszti alaki képesítés alól való felmentését nem hozza javaslatba. Az egyhangu határozat indokolása az, hogy bár az illető nyolc év óta kezeli önállóan és kifogástalanul a rábizott uradalmat, ténykedése nem volt példaadó hatással, mert a gazdatiszti mozgalomtól mindig távol tartotta magát. Ezenkívül nem tudja igazolni, hogy a gazdatiszti törvény életbelépte előtt 5 évig működött Magyarországon mint gazdatiszt. A szakirodalom terén pedig egyáltalán nem működött, sőt a magyar szakirodalmat, a magyar nyelv ismeretének hiányában, egyáltalán nem is ismerheti. Erdekes, hogy a gazdasági egyesület ugyanezen ülésén minden nehézség nélkül javaslatba hozta a képesítés alól való felmentést Sárosmeze egyike kiváló gazdájának.

— A segesvári komlótermelő szövetkezet a szokásos komlóvásárt ez idén szeptember hó 6-án (csütörtökön) nyitja meg az ezen célra épült komlócsarnokban, s ezen időtől kezdve minden csütörtökön lesz ott komlóvásár, melyre az érdeklődők figyelmét ezennel felhívjuk.

— A növendékállatok levágásának tilalmazása. Jásznagykunszolgok vármegye közigazgatási bizottsága és gazdasági egyesülete legutóbbi ülésén a törvényhatósági állatorvos jelentése kapcsán foglalkozott a növendékállatok levágása tilalmazásának kérdésével. A jelentés szerint a megyei szabályrendelet azon intézkedése, amely növendékállatok levágását korlátozza, teljesen illuzorius, amennyiben a növendékállatok ott levághatók nem lévén, azokat más megyébe, különösen a budapesti vásárokat veszik össze. Így sem az intézkedés célját nem éri el, sem pedig a közönség az olcsóbb növendékmarha husához nem jut hozzá. A közigazgatási bizottság és a gazdasági egyesület, tekintettel arra, hogy a növendékmarhák levágásának korlátozása, most, midőn a szarvasmarhatenyésztés számbelileg hanyatlóban van, rendkívüli horderejű s országos gazdasági érdek, a bizottság a jelentés alapján elhatározta, hogy felkéri a megye törvényhatóságát, miszerint ezen kérdésnek az egész országra szóló egyöntetű rendezése iránt a kormányhoz feliratot intézzen. Elhatározta, továbbá, hogy az összes megyei gazdasági egyleteket felkéri hasonló állástoglalásra.

— Sztrájkok. A szocializmus terjedésével erős talaj kínálkozik a sztrájkra, hogy a munkások kivívják emberi voltukat. A sztrájkta-nyak ilyenkor élénken vidámak és csak úgy folyik az *Első Alföldi Cognacgyár r.-t. barackpálinkája.*

1709.

— Intézői vagy főtiszti állást keres egy 40 éves, nős; kis családú, ki első helyeken volt már 19 éve, jelenleg is egy nagyobb uradalomnak intézője, állását azért hadja el, mert a birtok bérbeadatott november elsejére.

Cime megtudható az erdélyi gazda kiadó-hivatalában.

1788

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felolós szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.**A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.**

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolossvánt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevél kölcsönöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4½%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdőnyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményt. 1001

Beck és Gergely

Budapest, V., Váci-ut 12.

1725

Benzinmotoros cséplőkészletek. Teljes malomberendezések.

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.
Teljes olajgyári berendezések.
Elismert legjobb kivitelben szállíttatnak s mindenkor raktáron megtekinthetők.

Szász István

kissármási gazdaságában

eladó

diószegi, vöröskalászu és rábaközi

1785

őszibúza vetőmag,

melyek a magyarvári m. kir. országos növénytermelési kísérleti állomástól kapott mag után termeltettek. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Kolozsvár, Eötvös-utca 6. sz.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű-kölcsönnyújtása és előzetes eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszeheni földhitelintézet“

részéről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.
Ebbeli működésemben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kimélt eljárással szolgálatára legyek.
Bármintemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálak.
Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.
Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmő jelzálogkölcsönt, pénztintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt veszít és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.
Teljes tisztelettel. 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.

Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolításnak.

Báró Bánffy Ferenc 1787

marosszentkirályi gazdaságában triörözött

ősz borsó vetőmag

kapható vevőszakjában métermázsanként

20 Koronáért

nagyenyedi vasutállomásra szállítva. Megkeresések intézendők Stefani Sándor intéző címére u. u. Nagyenyed Maros-Szent-Király.

Gazdatisztet

— 36 év körül —

— keresek —

2000 holdas birtokba.

Cim a kiadóban!

1788

Fiumei Kávébehozatali Társaság

kolozsvári fióktelepe Mátyas király-tér 12.

Telefonszám 475.

Óránként friss pörkölés

1786 — Világhírű —

„Soerabaja“ kávékeverék.

Valódi „TÖRÖK“ kávé, 1 kg. 3 kor. 80 fill.
Zamatja és kitűnő íze felülmulthatatlan.
TEA és RUM különlegességek.

Nőtlen kertészt keresek azonnali belépésre.

A virágkertészet mellett, különösen a gyümölcsfa-tenyésztésben kell szakértelemmel birnia. Fizetés meg egyezés szerint. Oláh nyelv szükséges. — Bizonyítvány-másolatok, melyek vissza nem adatnak, beküldendők.

1784 N. NALÁCZY GÉZA.
Puj — Hunyadvármegye.

OLÓMMENTES. MOSHATÓ. VIHARÁLLÓ.

4 ÁLLANDÚ 22 ELSŐRENŰ KITÜNTETÉS. BELSŐ ÉS KÜLSŐ MÁRÓLATOROKHOZ LEGJOBBAN BEVÁLT.

PEP

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mázoláshoz teljesen készzen vakolatra fára és vasra. Törv. védve 10041 sz. a.

LUTZ EDE ÉS TÁRSÁI

FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII. ÓRNAGY-UTCA 8.

Telefonszám 64.83.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,953.240.—
Tartalékok	601.263.93
Összesen:	2,554.503.93 K.
1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszint az ember életére különféle módozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013 **az igazgatóság.**

Mentőszekrényeket

miniszteri rendelet szerint gőzcséplőhöz, járgányokhoz, malmokhoz és mindenféle ipartelephez o o igen olcsón szállítunk. o o

Tolnai Béla és Tsa, Budapest, VI. Dávid-u. 18.

tavaszkor! — Egy kiló elegendő 25 □ méterre. 5 kiló, leírással, 6 korona, franco, utánvétellel

Legyek

istállóból, konyhából, mé- szárszékéből, vágóhidről **FODOR FERENC Budapest,**

biztosan elűzetnek, ha Kistfaludi-utca 40. szám. 1721. I.

Légy-Bonodor-ral megszóljuk. — Legjobb már

Telefonszám 394.

Mendel Lázár Fiai sörfőzdéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű

világos korona sörét

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.

1735

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.
Ital a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhère-cséplők, tisztító-rosták, kő-szűrők, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecc-kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

AZ

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
Részvénytársaságnál
Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazg. tóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyecs és olosó lebonyolítás.

Előnyös feltételek. Teljes 100-as árfolyam.

Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részvény-Társaság
BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. leszámít. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA
utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.
kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT
sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszertű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA
utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgyári berendezéseket,
Szecc-kavágókat,
Répvágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfi-tenyésztés-gépek és eszközök, fejtelepek, cukuran, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok Derbymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

1461

DUNKY FIVÉREK
CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár Miskolc
Mátyás király-tér 10. Városház-tér 20.

Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétátér. Főter 9.

1729 **Sárospatak**
Kossuth Lajos-u. 70.

Az Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak

Jármos ökrök tinók,
sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Cím:
Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár,
Szentegyház-utca 2-ik szám.
1762 Telefon 311.

NAY és RÓNA
Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ: _____

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság és iparüzem számára.

1727

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.
Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Mezőgazdasági Áruhitelbank
Részvény-társaság.

Budapest, V. ker., Báthory-utca 5.

BANKOSZTÁLYA: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak személyi hiteli kölcsönöket, kezes nélkül.

ÁRUOSZTÁLYA: mindennemű MŰTRÁGYÁK (KARTELEN KIVÜL) u.m.:
superphosphát,
thomassalak,
chilisalétrom,
kainit, 1650
kalisót,
valamint az összes erőtakarmányok eladásával foglalkozik.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék,** ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok,** valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők.

(1477)

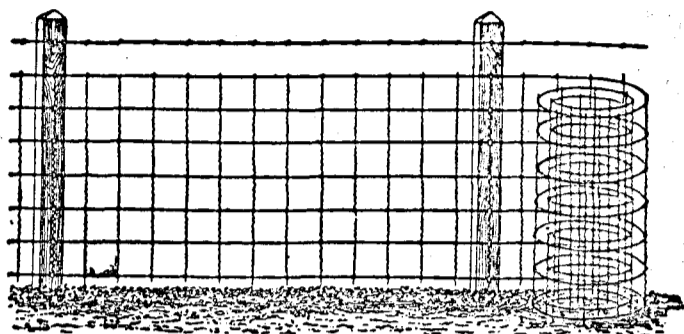
Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

1718

Bámulatosan olcsó kerítések!

Szőlőtermelők figyelmébe!

Mezőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

BUDAPEST, VIII., ÜHÖ-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát**, mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos eme találmány előnyei: **Olcsóság!**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
 körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1,50 méter magasságban 1,8, 2.—, 2,2, 2,5 és 2,8 milliméter dróterősségűekből.

Sodronyerősség: 1,2 1,4 1,6 1,8 2.— 2,2 2,5 2,8 mm

Ár □-méterenként: **40 48 56 64 72 86 100 120** fillér

Körülbelül 3×5 centiméter (hosszukas) lyukbőséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség: 1,2 1,4 1,6 1,8 2.— 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenként: **58 66 74 82 96 110 130 150** fillér.

Csomagolásért, földadásért és kezelési költségeikért számítok négyzetméterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Célszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átjárást megnehezítik. A fonat csavart szála — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képesség; a keresztirányúak pedig hullámosak, a szálak összecusúsodása tehát ki van zárva. 1/2 m. magas fonat kapható az 1 m. magasnak közepén való elvágása révén.

Könnyű kezelés: Kéznel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Ez által a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskésodrony alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. — A tüskés sodrony ára méterenként 6 fillér, horganyozottan, 6 cm. tüsketávolsággal.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. 1699

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat, csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat sodronyfonat és kovácsolt vasból, föld- és kavicsrostákat, kosarakat magtár-ablakrostélyokat, ökörszárkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyórostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Bérbeadó birtok,

a besztercenaszódmegeyi **Bilak** községben, Beszterce várostól 15 km.-nyire, Szeretfalva vasutállomástól 7 km.-nyire fekvő **bilaki uradalom.**

Bérlet tárgya circa **2052 kat. hold**, melyből beltelek **68 kat. hold**
 szántó föld **898¹/₂ ” ”**
 rét **207 ” ”**
 legelő **581¹/₂ ” ”**
 erdő **271 ” ”**
 utak és egyéb inproduktív területek **27 ” ”**

A birtok jelenleg kiváló jó conditióban van, mert az utolsó 15 éven át a közös katonai kincstár nagyobb csikótelep céljaira tartván bérletben, igen nagy mennyiségű istálló trágyával rendelkezett. Belsőségben urasági lak s körülötte szép fenyves; gazdasági épületek fölös mennyiségben és igen jó karban.

Bérlet kezdete 1907. szeptember 30.; tartama 12—15 év.

Bérlőtől óvadék megkívántatik.

Bővebb információt nyujt és tárgyalásokat folytat 1906. október hó elsején tul:

1782

Gróf Bissingen Ottóné

birtokainak központi kezelősége.

Megyesfalván, u. p. Marosvásárhely.

U. i. közvetítőkkal nem tárgyalunk.

Ujdonság!

Ujdonság!

Gőzeke acetylen-lámpák

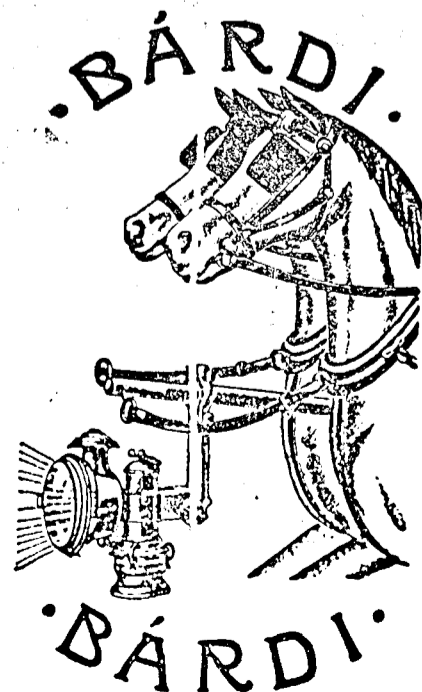
BÁRDI JÓZSEF

BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCZA 10. SZ.

• Király-utca mellett. •

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

1781

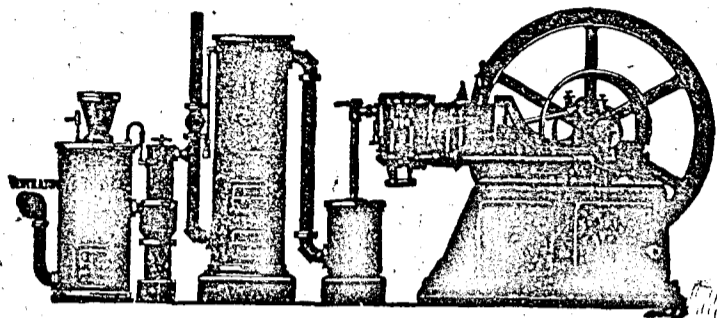

ELADÓ HÁZHELYEK!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET telkén, az Attila-utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó.

Bővebb értesítés: naponta délelőtt 11—1 óráig és délután 4 órától 6 óráig az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. szám alatt, I. emeleten balra.

**Csatornázás! Vizvezeték!
Villanyvilágítás!**

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

THOMASSALAK-LISZT

Csillag-védjegyű Stern-Marko

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

minden kalászos-, kapás- és takarmánynövény (lóhere, lucerna, etc.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárta és tartalomjelzésre ügyelni!!!

KALMÁR VILMOS

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin. v e z é r k é p v i s e l ő j e a magyar körösa. országainak területén. 1747

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Locomoblok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyuk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúók.

1475

Elpusztíthatatlan minőségű

juta-, len- és kenderzsákok

legtisztább magyar lenből készült vízhatlan vitorlavászon és juta kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölcsönzsákok

minden célra

kölcsönponyvák

vasuti kocsik, szekér, behordási, rostaalj és repceponyvák és asztagtakarás-hoz legmérsékeltőbb kölcsöndij ellenében

Kölcsön és vételre

vízmentes esőköpenyekek Hungaria

kétszer sodrott favéges kézi kévekötelek.

130, 140, és 150 centiméter hosszban

Minden anyag töltésére alkalmas egyszerűhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel. Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölcsönintézetében.

BUDAPEST,

V., ARANY JÁNOS-utca 10.

Sürgöncim:

„Nagel, Budapest.”

Vidéki telefon: 35—92 sz.

Törvényesen védve: Minden utánzás és utánnyomás büntetendő, törvény-nemtudás, nem mentés!

Bíró: Vádolt, Ön az egész és utolsó pénzt céltalanul, érték és hatás nélküli szerekre pazarolta, dacára annak, hogy úgy mint mindenki, Ön is tudhatta, hogy Thierry-féle balzsam és centifolia-kenőcs a legmegbízhatóbb és a leghatásosabb szerek minden esetben és ezt a köszönőlevelek ezreivel lehet bizonyítani. Vádolt: Sajnos, többször hagytam magamat félrevezetni és mindenekem felkínált érték- és hatás nélküli szerhez folyamodtam, amit azonban őszintén sajnállok.

Bíró: A tudatlanság a törvény szerint nem menthető, vagy igazoló ok. Miért nem hozta meg magának Thierry gyógyszerészről Pregrádából a köszönőlevelek ezreit tartalmazó füzetet, amit bárki ingyen és bérmentve megkaphat?

Vádolt: Ez a körülmény, sajnálatra, előttem ismeretlen volt.

Bíró: Azon kikötéssel, hogy e mulasztást a jövőben pótolni fogja, most felmentem azon vád alól, hogy az önmaga és családja iránti gondosságot elmulasztotta. De ígérje, hogy jövőben óvakodni fog lepre menni és nem veszi majd a sokféle hatás nélküli haszontalan szereket és hamisítványokat a csakis a Thierry-féle balzsamot és centifolia-kenőcsöt fogja megelégedésének tartani. Az egészség törvényeit okvetlen be kell tartanunk, mert ezek elhanyagolása betegségek és a szerek elgyengülése által bűnhődnek. Az emberiség segítségére, a betegségek és fájdalmak lecsillapítására legbiztosabban Thierry szeret szolgálnak és senkinek sem kell tovább hiábavalóan szenvedni, ha ezen olcsó szerek mindig a háznál vannak és állandóan alkalmazhatók.

A Thierry-balzsam páratlan szer köhögés, katarrus, mellfájás, tüdővész, toroklob, rekedtség, bronhitis, májelfajulás, gyomorgörcsök, kolika, emésztési zavarok és különösen influenza ellen és biztos gyógyulást hoz mindenkinek.

Ára 12 kis-, vagy 6 dupla-üveg, vagy pedig egy nagy különlegességgel füvegnek 5 korona bérmentesen.

Thierry centifolia-kenőcse a netovábbja a szereknek sebek és gyulladásoknál, mell és mellkéményedéseknél, keléseknél, sérüléseknél, karbunkulusoknál, kelvényeknél, hólyagoknál és gyermekfeltöréseknél. Megpuhit és megnyit minden szálkát vagy a testbe jutott idegen dolgot. Idejekorán alkalmazva megakadályoz minden vérmérgezést és feleslegessé tesz minden operációt. Egy tégely ára bérmentve 3 korona 60 fill.

A tájékoztató füzetet ezernyi elismerőlevéllel bárki is ingyen és bérmentve megkapja.

A szerek szétkülése csakis a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik.

Megrendelési cím:

THIERRY A. gyógyszerész Pregráda Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Kapható: Török József és dr. Egger J. L. gyógyszerészeknél Budapesten, Vértés Lajos gyógyszerésznél Lugoson és minden nagyobb gyógyszerárban és drogueriarban. 1723

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothekes des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Tenyész kan

eladó.

Elsőrendű minőségű, 2 éves.

Ára darabonként 160 korona.

Gyalui ROSENBERGER BERNÁTNÁL,

1783

G y a l u b a.